

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 12

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Redaktion: Styringsgatan 1, Stockholm. - Tel. 60 63 08. - Postgiro 4870.

Redaktör och utgivare: Kaptén Erik Gillner.

1942

24 årgången

Trähusen och eldsläckningen.

Många fackmän, som vid resor göra bekantskap med den norrländska trähusbebyggelsen, uttrycka ofta sina farhågor på tal om släckningen av dessa ofta relativt stora träkomplex, och detta är inte så underligt.

Träet har man haft god tillgång till i Norrland, och det har varit och är fortfarande det huvudsakliga byggnadsmaterialet. I allmänhet byggas husen i städerna av typen två våningar med till en tredjedel inredd vind t. ex. enl. bild 1.

Dessutom byggas trähus av typen enfamiljshus i stor utsträckning i städernas utkanter och på landsbygden.

På senare år ha dock hus av sten och betong börjat vinna insteg, men man måste säga, att trähusen dock ännu icke ha förlorat något nämnvärt av sitt försprång. Sälunda består bebyggelsen i Umeå fortfarande till 90—95 proc. av trähus, även om man i vissa fall

genom utvärdig revertering söker att minska eldrisken, och det behövs, ty envar, som sett trähus brinna, måste inse att denna risk alltid kommer att ställa stora krav på ortens brandförsvar. Trähus förekomma emellertid inte endast i Norrland utan över hela vårt land om än i mindre omfattning och därför vill jag härnedan anföra något om min erfarenhet från hithörande område.

Förebyggande åtgärder.

Då trähus skola byggas och ritningarna passera byggnadsnämnden gäller det för brandchefen att ingripa med förebyggande åtgärder.

Att härvidlag kunna åstadkomma begränsade "sektioner" med brandsäkra väggar, ställer sig i allmänhet svårt, såvida byggnaden icke erhåller relativt stor längd, då man rentav kan föreskriva en,

Bild 1.

brandsäker skiljevägg på lämplig plats i byggnaden, men i allmänhet blir det vindsytan som i första hand blir föremål för sektionering, om den uppgår till mer än 300 kvm.

Sådana sektioneringsväggar måste emellertid bli brandhårdiga eftersom konstruktionerna i trähus i allmänhet inte medgiva tyngre väggar.

Utrymningsproblemet i trähus måste ägnas den största omsorg och om möjligt bör tvenne trappor anordnas, men därmed är inte sagt att utrymningen är klarad, ty i rum belägna på 3:dje botten (inredd vind), äro utsikterna att komma ut vid brand inte alltför stora, varför livlinor bör föreskrivas om inte stegar uppsätts.

Att huset i övrigt bygges enligt byggnadsordningen tar jag för givet, varför hithörande bestämmelser t. ex. om pannrum etc., inte särskilt granskas i detta sammanhang.

I och med att man börjat uppföra stenhus inom trähuskvarter har det emellertid visat sig, att man gärna vill sätta en på samma tomt belägen träbyggnad i förbin-

delse med det nybyggda stenhuset. Detta måste förhindras, emedan trä- resp. stenhusen i brandhänseende äro av så vitt skilda kategorier. Stenhuset måste förbliva den mera brandsäkra avdelning, man i allmänhet räknar med och trähuset skall å sin sida representera den sämre klassen. Tillåtes en förbindelse av här nämnt slag kan den brandchef, som en gång måste släcka en sådan kombinerad risk, råka ut för obehagliga överraskningar. Den mot trähuset vettande väggen skall vara en gräns på vilken brandchefen kan lita. Av bild 2 synes ett exempel på sådan sammanbyggnad där såväl trä- som stenhuset är putsat utvändigt och dessutom avfärgat i samma nyans varför den som inte känner till byggnaden på förhand inte kan upptäcka skillnaden vid första anblicken.

Eldsläckningen.

En brand i ett trähus släckes i huvudsak på samma sätt som andra eldsvådor, men det är dock vissa omständigheter, som gör, att man måste förfara olika mot släckning av stenhus,

Bild 2.

Med avseende på eldspridningen företer trähuset stora olikheter gentemot stenhuset. I ett sådant hus äro väggarna oftast av obrännbart material och trapporna såväl som trapphusen brandsäkra. Fasaderna är också i sig själv obrännbar. Hos trähuset däremot är så gott som all inredning direkt brännbar, såsom trappor, trapphus, väggar och tak och till råga på allt oftast även fasaderna.

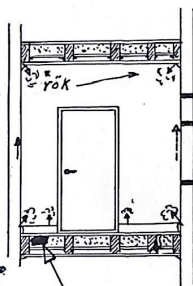
Vid en trossbottenbrand i ett stenhus förhindras rök och eldspridningen i allmänhet av de genomgående stenmurarna, men vid en sådan brand i ett trähus får spridningen ofta det utseende, som framgår av skissen (bild 3), d. v. s. spridning sker jämväl i de lodräta väggarna i större eller mindre omfattning beroende på om det är ligande eller stående timmer eller plank. Särskilt besvärligt kan en lokalisering av eldhärden bli, om väggen är av stående timmer, som kanhända tätats med drev eller beklätts med invändig panel av ett eller annat slag, såsom spåntade bräder, treetex, masonite eller dyl. Även i trossbottens horisontalplan sker spridningen så, att ett helt våningsplan med flera olika lägenheter kunna fyllas av utläc-

kande rök. Skulle det dessutom finnas en s. k. ljudbotten under träbjälklaget (en sådan är oftast ofylld) kan såväl rök- som eldspridningen ske mycket hastigt.

Har elden vid en brand erhållit en sådan omfattning, att fönsterna springa sönder, sker eldspridningen ofta som synes av bild 4, tagen vid en eldsvåda i Boden.

Den moderna fläktventilationen med utsugningskanaler i väggarna fordrar särskild tillsyn vid anordnandet, så att trummorna inte läggas av brännbart material, ty då

(Eld) Rök-
spridning
från tross-
botten.

Schematisk
sektion genom
rum i trähus.

eldhård.

Bild 3.

är ett trähus tillspillogivet, om en brand inträffar. Elden kan då på några ögonblick få fäste överallt och rökutvecklingen bli så intensiv att lokalisering av brandhärden omöjliggöres. Att det inte behövs så mycket, för att elden skall sprida sig i ett trähus, kan följande exempel ge belägg för.

I ett apotekslaboratorium inträffade en explosion. Rökgaserna trängde bl. a. ut genom en ventil.

Bild 4.

Emellertid bestod ventilen genom väggen endast av ytter- och innerarmatur och väggen mellan dessa var oskyddad. Förbränningsgaserna tände vid utströmmandet den passerade väggen och en besvärlig upphuggning av väggens ytterpanel erfordrades för släckningen.

I ett annat fall brände en målare bort färg på fönsterkarmen till ett reverterat trähus. Genom en spricka i putsen kom eldslågan mot

träväggen och denna började brinna inuti.

Vid stenhus kan man i allmänhet tala om rumsbränder, källarbränder, och vindsbränder i den betydelsen, att det fordras en relativt lång tid, för att spridningen skall förorsaka, att dessa lokaliserade begrepp försvinna och en totaleldsvåda uppstår. Med lång tid menas då här den tid, som erfordras, för att ett släckningsarbete skall kunna komma igång. Vid trähus kan man använda samma uppdelning, men man måste här betänka, att eldspridningen oftast är så hastig och skeende i alla riktningar, att denna terminologi inte har samma betydelse.

Jag har därmed velat ha sagt, att den viktigaste förutsättningen för att kunna släcka ett trähus är *snabbhet* i angreppet.

Orienteringen måste ske snabbt och dessutom vara oavbrutet pågående vid brand i trähus.

Personalen måste vara van vid den intensiva hetta, som utvecklas vid trähusbränder, och måste särskilt om det är övertända hus eller kåkkvarter, vara beredd att stå kvar, även om det är olidligt hett.

En reträtt vid trähusbränder får endast ske för att skydda liv och lem, i annat fall kan reträtten bli ett ständigt återtåg.

Vid öppna fyror gäller här framför allt att med mycket vatten komma in på eldhärden under användande av allehanda skydd.

Gäller det brand inomhus, så måste man tänka på, att en rökventilation genom trappor ofta inte är möjlig, emedan då elden skulle kunna sprida sig ytterligare.

Det är alldeles givet att brand i trä fordrar relativt mycket vatten för släckning, och det torde också vara tillrådligt, att inte spara på vatten i början på ett släckningsarbete av här antydd art med hänsyn till den tidigare omtalade hastiga eldspridningen. Å andra sidan får man icke paralyseras av

Bild 5.

tanken på en anad eldspridning så tillvida, att man använder onödigt med vatten. Så fort man är säker för spridning skall här tillämpas största möjliga sparsamhet med vatten.

För min del har jag på senare tid med erkänd framgång bekämpat inomhuseldsvådor i trähus med många klena slangar och munstycken (6 mm:s), varvid 3 st. 3/4" gummislangar kopplas genom ett särskilt avgreningsrör på varje uttag från grenröret. Bild 5.

Men trähus ha dock en obestridlig fördel beträffande eldsläckningsarbetet, nämligen den, att de inte rasa ihop plötsligt, som stenhus kunna göra, utan hänga ihop

genom spikning, förband av olika slag etc., så att brandmännen kunna kliva omkring även om planken börja att svikta genom av branden förorsakade skador.

Till slut vill jag med skisserna enligt bild 6 och 7 visa, hur en husgavel ser ut efter en brand, om direkt låga får tillfälle att slå ut, och i andra fallet om mycket liten låga slagit ut, och det huvudsakligen varit förbränningsgasernas höga temperatur, som förorsakat antändning närmast fönstret, som sedan utvecklats åt sidorna. (Jämför högra sidan å fotografiet från branden i Boden.)

Gösta L. Björn.

Gavels utseende då direkt låga slagit ut

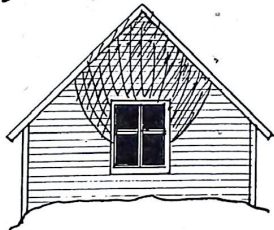

Bild 6.

Gavels utseende vid brand då ej direkt låga slagit ut.

Bild 7.

Olika släckningsmetoder.

Av Curt Bergström.

(Forts fr. nr 6.)

Kapaciteten hos ett samhälles brandkårsorganisation pågår stå i proportion mera till samhällets ekonomiska förmåga och till medeltalet eldsvådor per år än till de risker, som finnas inom detsamma. Särskilt de mindre samhällenas brandkärer ställas därför ej så sällan inför uppgifter, vilka de icke med egna resurser förmå att lösa. Med den utveckling brandväsendet fått inom landet, genom den smidighet, med vilken de moderna brandredskapen, särskilt de bogsprutorna, låta sig transporteras även med vanliga last- eller personbilar, varigenom avståndet så att säga förkortats samt slutligen genom snabbheten vid alarmering medelst telefon, finnes emellertid numera möjlighet att inom rimlig tid erhålla hjälp från angränsande samhällens brandkärer. Genom de för hela riket lagstadgade kopplingarna har dessutom hjälpens utnyttjande underlättats.

Mellan närliggande samhällens brandkärer bör på förhand avtal om släckningshjälp ha träffats, omfattande bland annat ersättning och ansvar vid eventuella skador på personal och materiel. Inom kårerna bör plan för dylik hjälpsändning vara uppgjord.

Bispringande av annat samhälle får icke innebära det egna samhällets blottställande på skydd. Så mycket befäl, manskap och materiel skall alltid lämnas hemma, att ett första ingripande vid eventuell eldsvåda kan ske, och det kan för övrigt finnas tillfällen, då hjälp helt eller tills vidare bör vägras. Detta gäller naturligtvis i första

hand, då kåren redan är engagerad vid eldsvåda inom eget eller annat samhälle. Men även i sådana fall, då överhängande fara såsom pågående häftigt åskväder, luftanfall, flygeld från närliggande samhälle o. s. v. föreligger, bör hjälp, åtminstone tills den egna faran är överstånden, vägras. Lämnas hjälp, bör den avsända avdelningen snarast söka telefonförbindelse med egen station.

Det kan även vara lämpligt, att station varskor andra närliggande kärer, som ej kallats till eldstället, att vara beredda att i sin tur vid behov lämna hjälp till den utryckta kårens eget samhälle. Den sålunda kallade kåren kan ofta fortare och med utvilade krafter vara på platsen än den egna utsända avdelningen, fränsett svårigheten att utbryta den redan insatta, när den som bäst behövs på det första eldstället.

Förutom rent humanitära och nationalekonomiska synpunkter, som naturligtvis mana till ömsesidig hjälpverksamhet i trängande fall, finnas även andra skäl, som tala härför. Tjänstgöring under verkliga eldsvådor giver betydligt större färdighet och framför allt större erfarenhet, än som kan utvinnas vid övningar mot fingerade sådana och dessa förmåner köpas billigare borta än hemma. Vidare bör man ingalunda underskatta betydelsen av det ökade intresset för tjänsten, som härigenom väckes hos personalen, särskilt vid en kår med få tillfällen till eldsläckning. Slutligen skulle man kunna tala om rent ekonomiska fördelar med en dylik hjälpsändning. Det är ingen ovanlig företeelse, att i sam-

hällen med ett fåtal eldsvådor materielen måste kasseras på grund av att den blivit alltför omodern, fastän den ej blivit försliten. Utan att på något sätt vilja uppmana ett samhälle att lämna hjälp för snöd vinnings skull genom att begära oskäligt ersättning, så talar dock en hel del för lämpligheten av att få materielen inom rimlig tid ersatt genom skäligt vederlag, varmed följer ökad möjlighet att hålla den modern.

När brandchefen till släckningshjälp kallar en kår eller varskor om, att hjälp kan komma att behövas, bör samtidigt lämnas meddelande om särskilda förhållanden såsom befintliga vattentillgångar på brandplatsen, behövliga redskap, var vägvisare komma att möta o. s. v.

Vid ankomsten till brandplatsen anmäler sig den tillkallade kårens befälhavare för brandchefen på platsen. Denne senare bör såsom den för sitt samhälles säkerhet ansvarige och där bättre orienterade alltid bibehålla högsta befälet över samtliga kårer, såvida ej annat överenskommes. Hjälpande kår bör om möjligt tilldelas särskild uppgift eller front och bör stå under egna befälhavares omedelbara ledning.

Snarast möjligt söker den tillkallade avdelningens befälhavare pr telefon förbindelse med egen station för att meddela om framkomsten samt om telefonnummer, på vilket han kan träffas. Även under släckningens gång bör meddelande då och då lämnas om läget, varjämte sådant bör göras omedelbart före hemkörningen. Likaså bör den hjälplämnande kåren meddela eventuellt varskodda andra kårer, när deras beredskap kan upphöra.

Då det under släckning ofta ej kan undvikas, att olika kårers redskap sammanblandas, är det för-

delaktigt, att varje kår har sin redskap märkt.

Lika litet som en brandchef bör underlåta att i tid kalla hjälp och tillräckligt många kårer, lika litet bör han längre tid, än nödigt är, kvarhålla dem å brandplatsen. Dels förorsakar hjälpen utgifter för varje timme, dels försvagas skyddet i de samhällen, som avstått en del av sin styrka. Eftersläckningen bör därför om möjligt skötas med egen brandpersonal eventuellt förstärkt med annat uppådat folk från det egna samhället.

Värdet av den hjälp, som lämnas av en annan — även liten — brandkårsavdelning, torde som regel vara betydligt större än den, som kan erhållas av tillfälligt uppådat folk. En brandkårsavdelning kommer samlad, är utbildad för sitt kall, står under eget befäl, är oftast på något sätt uniformerad samt medför dessutom tillskott i materiel. Man bör ingalunda bortse ifrån, att även större brandkårer kunna hava behov av att vid exempelvis flyganfall kalla hjälp från kringliggande mindre kårer.

I detta sammanhang torde böra påpekas även annan hjälp, som släckningsledaren och brandkåren icke bör underlåta att utnyttja.

Röda Korset har numera i många samhällen organiserat beredskapskårer, som kunna sammankallas medelst alarmeringssystem. Vid långvariga och större släckningsarbeten kan det vara lämpligt att tillkalla en dylik avdelning för att draga fördel av dess specialutbildning genom att låta den taga hand om eventuellt skadade. Därigenom undvikes också att engagera brandmän för andra än direkta släckningsuppgifter.

Släckningsledaren kan på brandplatsen ofta ställas inför uppgifter, vilkas lösande fordra specialkunskaper på olika områden. Vid brand inom industrier bör därför

kallas representanter för dess ledning, driftsingenjörer, verkmästare o. s. v., vilka kända till speciella faror och lokaliteter. — Vid risk för ras, för sprängningars utförande m. m. böra lämpliga personer i eller utom samhällets tjänst konsulteras.

g) *Skydd av grannskapet.*

Det har tidigare talats om viken av att begränsa en eldsvåda bl. a. ur den synpunkten, att, vid allt för stort omfång, personal och redskap ej förslår att bekämpa en sådan på hur långa fronter som helst. Till denna begränsning hör icke minst skyddet mot flygeld. Är det svårt att genom överflyttande av personal och redskap bekämpa en eld, som successivt breder ut sig till närliggande risker, så torde läget många gånger få anses för tvivlat, om plötsligt ett flertal sekundära eldsvådor upptäckas i helt andra delar av samhället. Läget kan lätt bli likt det efter ett flyganfall. För sådana situationer äro brandkårerna i regel icke rustade i fredstid och följden kan bli ett nödvändigt uppgivande av stora områden. Med alla medel måste en sådan katastrof söka förhindras.

Brandchefen måste därför i tid tänka på denna sida av eldens begränsning vid fall, där *flygeld* förekommer och omständigheterna i övrigt äro ogynnsamma. Stora risker erbjuda samhällen med träbebyggelse, taktäckning bestående av halm, spån och även ej fogade tegeltak, öppna eller blott taktäckta upplag av halm, virke, ved och annat lättantändligt material. Torr barrskog, torra sädesfält och gräsvallar erbjuda även gott fäste för flygeld. Sommartid, med dess i regel torra och varma väderlek, erbjuder det uttorkade virket mindre motstånd mot antändning än eljest, varjämte ofta takluckor och

fönster stå öppna. Stark vind ökar givetvis faran.

Under dylika förhållanden kan inkallandet av allmänna brandkåren vara en lämplig åtgärd, enär stor personalstyrka är erforderlig. Allmänna kåren (och frivilliga medhjälpare) samlas och uppställas å plats, som bör vara bestämd en gång för alla och meddelad varje man vid hans uttagning till tjänsten. Befälhavarna anmäla sig för brandchefen, som fördelar de hotade stadsdelarna på befälhavarna, vilka, efter verkställd indelning av skarorna, med respektive avdelningar självständigt få lösa sina uppgifter, vilket kan tänkas tillgå på följande sätt.

Då brandväsendets moderna materiel redan torde vara tagen i anspråk, måste annan redskap anskaffas. Förutom ev. befintliga äldre materiel måste fastigheternas brandredskap (stegar, sprutor, hinkar, kem. eldsläckare) tagas i bruk och ägarna beordras framsätta denna på gata eller gård. (Endast i några av våra större städer var fastighetsägarnas skyldighet att hålla brandredskap borttagen, men faran för flyganfall har ånyo medfört anskaffande av släckningsredskap i fastigheterna, som naturligtvis bör utnyttjas även i fred.)

Bevakning, i vissa fall under patrullering, ordnas från såväl gårdar, gator med flera platser som från hustaken varjämte alla fönster och takluckor stängas. Risker för antändning beträffande husen föreligger huvudsakligen på deras yttersidor och tak, och en eldsvåda bör följaktligen tämligen genast kunna upptäckas utifrån. Mot de mest hotade husen bör man redan från början resa stegar samt placera några karlar med pytsprutor, hinkar och kvastar (sopborstar) på taken, varjämte vattenfyllda hinkar eller baljor kun-

na placeras å vindarna som reserv. Dylika brandväktare å tak eller rent av i kyrktorn kunna ha stort värde, särskilt om lämpligt signal-system till marken kan anordnas. För öppna upplag av brännbar material kan ett flertal man behöva avdelas, och upplagen täckas med presenningar eller dyligt.

Det folk, som ej oundgängligen åtgår till bevakning, bör med den tyngre släckningsredskap, som ev. kan stå till förfogande, hållas samlat å central plats för att kunna sättas in, ifall större eld trots allt skulle uppstå någonstades.

Vattenskaffningsfrågan måste ägnas särskild uppmärksamhet. Finnas brunnar eller öppet vatten, böra i första hand dessa källor tillgripas för behovets fyllande. Vattenledningen måste nämligen sparas, enår i regel den ordinarie brandstyrkan är mer eller mindre hänvisad till ledningar från brandposter, och trycket i dessa ej bör minskas genom en ihållande avtappning på andra håll. Påpekande härom bör brandchefen lämna redan vid fördelningen av områdena, enår ordergivning efter arbetets igångsättande kan bli mycket svår.

För att hålla brandchefen underrättad om läget bör allmänna kårens befälhavare upprätthålla förbindelse med denne genom adjutanter eller rapportkarlar, lämpligen på cykel.

Skulle elden trots allt få fäste, måste detta omedelbart meddelas brandchefen, vilken då bör avdela något ordinarie befäl och manskap för att övertaga ledningen av släckningsarbetet på nya eldsvådeplatsen.

h) Rökutluftning.

För att dämpa en inomhus belägen brand bör man hålla dörrar och fönster väl slutna, ända till

dess släckningen kan börja. Men när elden skall bekämpas, är det av lika stor betydelse att få en effektiv utvädring till stånd, som tidigare att förhindra densamma. Det är inte tu tal om, att man visserligen härigenom giver elden bättre näring, med andra ord åvägabringar ett uppblussande, men den ev. nackdelen härav uppväges mer än väl av fördelarna, som vinnas. Och framför allt är det ofta en nödvändighet för att kunna antränga och snabbt släcka.

Faran för ett uppblussande bör ej vara allt för stor, då man har strålarna beredda att omedelbart släcka elden. Samtidigt får man emellertid bättre klarhet om, var eldhärden är belägen, vilket kan vara svårt nog att upptäcka vid pyrande eld och i tät rök. Genom denna senares avledande får man över huvud taget bättre översikt över lokaliteter och förhållanden, varigenom ett mera målmedvetet handlande blir möjligt.

Röken har tidigare varit en av brandmännens värsta hinder och även om vi numera genom våra rökskyddsapparater fått ett mer eller mindre gott skydd mot densamma, så räcka de dock ej alltid till för alla, varjämte de vanligare förekommande typerna (filter) ej skydda mot koloxid, vilken ytterst giftiga gas genom luftavstängningen lätt bildas. Genom utluftning försvinner denna gas mycket hastigt.

Men har det för framträngandet stor betydelse att bli av med röken, så är det av ej mindre värde att bli befriad från värmen. Mot hög sådan, frånsett strålvärme, ha vi intet annat vapen än utluftning. Värmen kan variera högst betydligt alltefter förhållandena, bland annat beroende på eldens utveckling, det brinnande materialet, rummets rymd och form och är naturligtvis lägre vid golvet än

ERFARENHET- ANSVAR

Sedan mer än 80 år ha
Jonsereds fabriker försett
det ständigt växande sven-
ska brandväsendet med

BRANDSLANGAR

Vi känna vårt ansvar inför brandmännen i
allt Sveriges land och skola icke lämna någon
möda ospard för att bibehålla det förtroende,
som genom årtionden kommit oss till del.

ÖVER 80 ÅRS ERFARENHET —
ALLTJÄMT ÖVERTRÄFFADE

Jonsereds

Företaget grundat 1833

vid taket. De vanligaste brandobjekten inomhus äro trä och textilier, vilka utveckla en temperatur av omkring 1000 gr. C., varav anses, att mycket höga temperaturer kunna uppstå i ett rum.

Människan saknar förmåga att uthärda nämnvärt förhöjda temperaturer. Något exakt gradtal kan ej angivas, enär många omständigheter spela in. Torr luft kan sålunda fördragas till något högre temperatur än fuktigt. Enär de fuktiga slemhinnorna äro de ömtåligaste partierna, bereder masken, som täcker ögon, näsa och mun — ävensom filtret — en kort stund ett relativt gott skydd; lika så skydda tjocka kläder kroppen i övrigt, tills dessa själva hunnit uppvärmas. Svettuppsugande kläder skydda bättre än andra. Vistelse och framför allt arbete i temperaturer över 100 gr. C. torde i varje fall icke mera än för något ögonblick kunna uthärdas.

Härav framgår emellertid tydligt betydelsen av att i samband med släckningsarbetets igångsättande verkställa utluftning av rök och värme. Då denna bör göras så effektiv som möjligt, är det lämpligt verkställa den i form av korsdrag. Som värme och rök stiga uppåt och alltså samlas närmast taket, böra särskilt de översta fönsterna öppnas och ju högre och smalare lokalen är, desto värdefullare blir ett högt beläget rökuttag (exempelvis i trapphus).

Strävan att efterkomma dessa synpunkter får emellertid icke leda till ett okritiskt utsläppande av rök och brandgaser så, att skada därigenom åstadkommes t. ex. genom dörrar, genom vilka släckningsmöjlighet ännu ej hunnit ordnas, genom fönster, ovanför vilka finnas andra öppna dylika, eller genom ventiler, som leda till inbyggda, ej brandsäkra ventilationskanaler o. s. v.

I lokaler, där angrepp från flera håll insättas, bör order om utluftning givas av släckningsledaren eller annan befälhavare och ej igångsättas av den enskilda gruppen, för att ej ett för tidigt uppblossande av elden skall leda till dess spridning åt ännu ej bevakade områden.

2. Släckningens gång.

Under mindre förhållanden kan en brandchef eventuellt själv leda detaljarbetet, under större är detta däremot icke möjligt eller lämpligt. På denna fråga inverkar i mycket hög grad personalens och framför allt underbefälhavarnas utbildning och kunskaper.

Till en befälhavares förnämsta egenskaper hör förmågan att kunna organisera arbetet, vilket bl. a. innebär att kunna utnyttja sina underbefälhavare. Själv bör han under större släckningsarbeten icke befatta sig med detaljer eller binda sig på en viss plats eller front utan vara rörlig och på ett visst avstånd ha överblick över det hela. Han får härigenom i viss mån möjlighet att förutse händelsernas utveckling och att i tid vidtagna erforderliga dispositioner. Han skall vara den sammanhållande och utjämmande kraften, som åstadkommer, att allas arbete verkar till ett gemensamt mål. Häri ligger chefens stora och viktiga uppgift.

a) Insättande av nya strålar.

Nya slangledningars utläggande bör i regel icke ske efter underbefälhavares eget avgörande utan — efter deras framställning — på chefens order för att ej äventyra lämpligt utnyttjande av vattentillgångar och tryck. I god tid bör förberedande åtgärder härför ha vidtagits såsom, vid behov, rekognoscering av vattentillgångar och

sprutplatser, ev. sprutors angörande, framförande av slang i reserv eller rent av ledningars utläggande i reserv. Det kan nämligen aldrig anses felaktigt att i tveksamma fall och när möjlighet därtill finnes, på förhand utlägga ledningar till kritiska eller blivande kritiska punkter. Dessa ledningar behöva givetvis icke hela tiden vara bemannade liksom ej heller sättas under vatten, förrän så av läget påkallas. Men det kan tänkas, att om och när denna tidpunkt inträffar, tid och personal ej stå till förfogande, varför i god tid vidtagna dispositioner härutinnan måste anses kloka.

I överhängande fall, då ett dröjsmål skulle kunna bli ödesdigert, böra givetvis underbefälhavare hand-

la på eget ansvar vid utläggande av nya ledningar, men bör sådant snarast möjligt meddelas brandchefen. Ny stråles uttagande från redan insatt grenrör torde däremot lämpligen kunna ske på underbefälhavares eget initiativ utan rapport.

Vid otillfredsställande tryck i strålarna bör detta förhållande omedelbart rapporteras till brandchefen, som då har att vidtaga erforderliga åtgärder. Sådana äro ökande av trycket vid sprutan, om detta låter sig göra och lämnar avsett resultat, övergång till mindre munstycken, seriekörning eller avstängning av mindre viktiga strålar under längre eller kortare tid (växelverkan mellan strålarna).

(Forts.)

*Svenska Brandkårernas Riksförbunds
styrelse*

tillönskar förbundets medlemmar

God Helg 1942-1943!

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN.

Skånska Brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: Löjtnant *F. Rosenberg*. Exp.: Villavägen 8, Eslöv. Telefon 1053.

Ur berättelse över verksamheten 1941.

Förbundsstyrelsen, arbetsutskottet och brandkårskretsarna.

Förbundets styrelse har under året utgjorts av följande personer: Landshövding A. E. Rodhe, Kristianstad, ordförande.

Rektor Gustaf Eliasson, Svalöv, v. ordförande och sekreterare jämte nedan nämnda representanter för brandkårskretsarna (suppleanterna inom parentes):

Kullens Brandkårskrets:

Brandkårschef Oskar Andersson, Mjöhult. (Brandkårschef Filip Carlsson, Väsby.)

Rönnebergs, Onsjö och Harjagers Brandkårskrets:

Brandkårschef Ernst Jönsson, Slätåker. (Brandkårschef N. A. Lindström, Teckomatorp.)

Färs och Frosta Brandkårskrets:

Stationsinspektör C. J. Brandberg, Bjärsjölagård. (Brandkårschef H. S. Norén, Vollsjö.)

Torna och Bara Brandkårskrets:

Brandkårschef H. A:son Moberg, Alnarp. (Brandchef Karl Arling, Arlööv.)

Oxie, Skytts och Vemmenhögs Brandkårskrets:

Brandstodssekr. John Hansson, Trelleborg. (Direktör Hugo Jönsson, Vellinge.)

Asbo—Bjäre Brandkårskrets:

Brandkårschef E. Persson, Mun-

ka-Ljungby. (Brandkårschef A. Ekelund, Örkelljunga.)

Göinge Brandkårskrets:

v. Brandchef H. Palmqvist, Hässleholm. (Brandchef E. Nilsson, Broby.)

Villands, Gärds och Albo Brandkårskrets:

Brandkårschef Yngve Eriksson, Fjälkinge. (Fabrikör Carl Björklund, Långebro.)

Ingelstads och Jerrestads Brandkårskrets:

Brandstodssekreterare S. Simonsen, Spjutstorp. (Brandchef Albert Larsson, Borrby.)

Styrelsen har under året i likhet med vad som förut varit fallet utsett ett arbetsutskott, bestående av följande personer:

Rektor Gustaf Eliasson, ordförande, fabrikör E. Persson, byggmästare Yngve Eriksson och agronom H. A:son Moberg.

Styrelsen har under året haft 2 sammanträden och a.u. har haft 7 sammanträden. Under de senaste åren har a.u. brukat inbjuda representanter för kretsarna och häradsbolagen till en gemensam överläggning om aktuella brandskyddsangelägenheter. Detta sammanträde hölls i Eslöv den 27 nov. Förbundets årsmöte hölls i Hässleholm den 26 juli med mycket stor avslutning.

Skånska Brandkårsförbundet och kretsarna.

Brandkärerna äro sammanslutna i underavdelningar till förbundet, vilka benämnas kretsar. Gränserna för dessa kretsar sammanfalla i regel med häradsbolagens verksamhetsområden. Inom Skåne finns 11 häradsbolag, men endast 9 brandkärskretsar, vilket beror därpå, att brandkärerna inom Ljunits och Herrestads härads brandförsäkringsområde äro anslutna till der s. k. Oxiekretsen. Asbo—Bjäre-kretsen omfattar tvenne häradsbolag, N. Asbo samt S. Asbo-Bjäre. Denna uppdelning i kretsar är av mycket stor betydelse för kårernas sammanhållning. Inom kretsarna kan kårerna samlas till överläggningar, gemensamma övningar, föredrag, demonstrationer m. m. Kretsarna åtnjuta i regel bidrag från sina resp. häradsbolag och Brandkårsförbundet lämnar även mindre bidrag i mån av möjlighet.

Brandkårsförbundets årsmöten få därför mera form av högtider, en manifestation av förbundets omslutning och verksamhet.

Skånska Brandkårsförbundet och kommunerna.

Brandkårsförbundet lämnar kostnadsfri rådgivning och hjälp åt kommunerna i brandskyddsangelägenheter. Sedan några år tillbaka har Brandkårsförbundet gjort årlig framställning till samtliga landskommuner inom provinsen om bidrag, varierande från 10 till 25 kr., alltefter folkmängdens storlek. Ungefär 60 proc. av kommunerna ha bifallit denna framställning, vilket tillför förbundet en summa av cirka 4,000 kr. Här ha vi alltså ett talande bevis på att många bäckar små göra en stor å. Det är förhundsstyrelsens förhoppning, att samtliga kommuner skola anse förbundets verksamhet förtjäna detta stöd.

Tablå över förbundets inkomster och utgifter.

INKOMSTER.

Behållning vid årets början.

Innestående på postgiro	992: 59	
Jubileumsfond: innestående i sparbank	8,173: 64	
Försvarsobligationer	5,000: —	
Innestående i sparbank	1,311: 54	
Övriga behållna medel	1,071: 01	16,548: 78

Anslag från häradsbolagen.

Göinge Häraders Ömsesidiga Brandförs.-förening	1,948: —	
Södra Asbo och Bjäre Brandförs.-förening	350: —	
Norra Asbo Härad Brandförs.-förening	785: —	
Ljunits och Herrestads Härad Brandstodsbolag	357: —	
Rönnebergs, Onsjö och Harjagers Härad Brandstodsbolag	1,450: —	
Villands, Gärds och Albo Brandförs.-bolag	2,030: —	
Luggude Härad Brandförsäkringsbolag	800: —	
Färs och Frosta Nya Brandförs.-förening	1,334: —	
Ingelstads och Järrestads Härad Brandförsäkringsförening	1,082: 15	
Oxie, Skytts och Vemmenhögs Härad Brandförsäkringsförening	2,510: —	
Torna och Bara Härad Ömsesidiga Brandförs.-f.	1,240: —	13,886: 15

Transport 13,886: 15

	Transport	13,886: 15
Bidrag till brandskyddskurs från häradsbolagen	2,376: —	
„ „ skogsbrandskyddskurs fr. länsstyrelsen i Malmö	200: —	
„ „ instr.-kurser fr. Sv. Brandkårens Rikförbund	500: —	
Anslag från Skånska Städernas Brandförs.-inrättningar	2,000: —	
„ „ Göinge Härads Sparbank	200: —	
„ „ kommuner	4,000: —	
Extra anslag från kommuner	1,543: 95	
Gåva från Norra Åsbo Härads Brandstodsförening	500: —	
För hotellbesiktningar	25: —	
Återbetalt från brandkårer för förskotterat utlägg för bensin	7,772: 30	
Ränteinkomster	454: 77	
Diverse inkomster	425: 55	
	<hr/>	
	Summa Kronor	50,432: 50

UTGIFTER.

Konsulentverksamheten

Avlöning, resekostnad m. m. för ordinarie och biträdande konsulenter	15,126: 18
Sekreterarearvode, kostnad för skrivmateriel, porton, telefon, resor m. m.	4,053: 37
Utgifter för kursverksamheten	10,172: 90
Styrelsens och a. u:s sammanträden samt årsmötet	1,691: 60
Från kommuner erhållna bidrag, som överförts t. brandkårer	2,526: 35
Bensin — förskott till brandkåerna	3,183: 30
Kostnad för revision och diverse utgifter	370: —
Annonskostnad	353: 50

Behållning vid årets slut:

Innestående på postgiro	288: 77	
„ „ jubileumsfond: obligationer	10,000: —	
„ „ „ sparbank	2,103: 23	
„ „ sparbank	210: 52	
Kontant i kassan	352: 78	12,955: 30
	<hr/>	
	Summa Kronor	50,432: 50

Brandkåerna.

Statens ekonomiska medverkan till brandförsvarets stärkande har även för Skånes vidkommande resulterat i inköp av ett stort antal motorsprutor, vilka placeras såväl på äldre som på under året bildade brandkårer. Kommunerna ha nämligen erhållit statsbidrag för den del av kostnaden för sprutorna, som överstiger 0,05×antalet skattekröner inom vederbörande kommun. Vissa kommuner, som

åtnjuta skatteutjämningsmedel, ha erhållit sprutorna kostnadsfritt.

Inom förbundet har upprättats en plan för brandskyddets förstärkning, varvid i första hand undersökningarna inriktats på de kommuner, som icke haft sitt brandförsvar tillfredsställande ordnat. I ett antal fall ha flera kommuner bildat brandförbund och gemensamt organiserat brandkår. Sälunda ha i Malmöhus län 79 kommuner bildat 26 brandförbund, vilka organiserat brandkår.

Upplysnings- och utbildningsverksamheten.

Under veckan 24/2—1/3 hölls på Lantmannaskolan i Svalöv en kurs i brandskydd och luftskydd. Kursen hade anordnats i samarbete med Svenska Landsbygdens Studieförbund och inbjudan till densamma hade utgått till ledarna för anslutna studiecirkelar i Skåne. Kursen, som förestods av Brandkårsförbundets vice ordförande och sekreterare, rektor Gustaf Eliasson, besöktes av 87 deltagare. Ett ännu större antal anmälningar hade inkommit, men kunde av utrymmesskäl icke mottagas.

Syftemålet med kursen var närmast att bland landsbygdens ungdom sprida kännedom om brandskyddets metodik och betydelse. Vidare avsågs att studiecirkelarna skulle upptaga ämnet brandskydd i sina kursplaner.

Kursen bekostades av Brandkårsförbundet och de skånska häradsbrandstodsbolagen, vilka sistnämnda med få undantag lämnade stipendier till deltagarna från resp. verksamhetsområden i sådan utsträckning, att kursdeltagarna hade såväl förläggning som förplägnad kostnadsfri samt även ersättning för resor. Brandkårsförbundet svarade för med undervisningen förknippade kostnader.

Det kan vara av intresse att anteckna, att denna kurs var den första i sitt slag i landet och att man på goda grunder kan vänta sig verkningar av densamma.

Brandkårsförbundet ser som sin uppgift icke enbart att medverka till nya brandkärers tillkomst utan även att verksamt bidra till personalens utbildning. Ett led i denna strävan är de kurser, som anordnades på Alnarps maskinprovning sinstitution under styrelseledamoten agronom H. A:son Mobergs skickliga ledning. I första hand var avsikten, vilket framgår av ne-

danstående program, att giva motorskötarna en så grundlig utbildning, som den korta tiden kunde tillåta.

Kurserna omfattade föredrag, diskussioner och övningar bl. a. rörande

motor kontroll, justeringar, motorfel, motorns slitning, hydrodynamik, pumpars konstruktion och egenskaper, sprutors användning med hänsyn till pumpegenskaper, seriekörning, leveransprov av motorsprutor, skötsel av motorsprutors elektriska utrustning m. m.

Kurserna hade en längd av två dagar och omfattade 14 timmar.

Brandkårsförbundet bestred kostnaderna för undervisningen och för deltagarnas resor till och från Alnarp. Däremot hade deltagarna själva att svara för utgifter för förläggning och förplägnad.

Skånska Brandkårsförbundet anordnade tvenne utbildningskurser för skogsbrandfogdar — för deltagare från Malmöhus län förlades kursen till Eslöv den 28 och 29 april samt för Kristianstads läns vidkommande till Hässleholm den 5 och 6 maj. Den förra kursen räknade 69 och den senare kursen 103 deltagare. Kursledare var jägmästare M. Juhlin-Dannfelt, Ljungbyhed. Den teoretiska delen av kursen omfattade föredrag om skogseldsläckning, skogsbrandväsendets mobilisering för krigsförhållanden, lagar och förordningar angående skogseld, visning av skogsbrandfilmer m. m. Den praktiska delen av kursen var förlagd till Kalleberga och Tormestorp, där deltagarna gjordes förtrogna med eldsläckningsmateriel och även aktivt fingo deltaga i släckning av skogsbrand.

Kurserna bekostades av Brandkårsförbundet, som i viss utsträckning anvisades medel av länsstyrelserna.

Till utbildnings- och upplysningsverksamheten torde jämväl räknas

Brandkårsförbundets medverkan vid överlämnandet till kommunerna av de motorsprutor, som rekvisiterats från Luftskyddsinspektionen. Samtliga motorsprutor hava nämligen leveransprovats av förbundets konsulenter, varefter besiktning- och provningsprotokoll överlämnats till länsstyrelse och kommunalnämnd. I de fall felaktigheter kunnat konstateras ha vederbörande firmor underrättats, som i samråd med förbundet gått i författning om bristfälligheternas avhjälpande. Vid leveransprovningarna ha brandkärernas personal och i första hand motorskötarna bibringats de elementära grunderna för sprutans arbetssätt och skötsel. Vidare har kontrollerats att åtminstone någon i brandstyrkan anmärkningsfritt kunnat köra motorsprutan innan densamma överlämnats till kommun eller brandkår.

Det bör även i denna redogörelse nämnas, att förbundet avgivit förslag till de blivande brandkärernas personalorganisation och utrustning. Vid återkommande besök på de nybildade brandkärerna har förbundet lämnat ytterligare anvisningar och kontrollerat att föreslagna åtgärder vunnit beaktande.

Sedan något år tillbaka har förbundet förberett en brandförsvarsplan för Oxie, Skytts och Vemmenhög härader. Denna plan, som ut-

arbetats i samråd med vederbörande brandkårskrets, förelåg i färdigt skick i slutet av året och har tillställts samtliga kommuner och brandkårer inom brandkårskretsens verksamhetsområde. I huvudsak innebär denna plan, att två brandkårer omedelbart tillkallas oavsett eldsvådans omfattning och belägenhet. Varje kommun kan alltså räkna med biträde av två brandkårer — dessutom hållas vissa angivna kårer i reserv för eventuellt insättande. Avsikten är att framdeles liknande brandförsvarsplaner skola utarbetas för övriga brandkårskretsar.

Länsstyrelserna ha under året anlitat förbundet avseende planläggningar av landsbygdens brandförsvär, för besiktningar o. s. v.

År 1941 har för skänkt brandväsende inneburit stora framsteg. I det föregående har redogjorts för brandkärers tillkomst inom kommuner, som tidigare icke haft sin brandförsvarsfråga godtagbart löst, men som numera genom statens, de lokala brandförsäkringsinrättningarnas och de enskilda kommunernas medverkan ernått de fördelar, som ett tidsenligt brandförsvär kan erbjuda.

Och icke minst betydelsefullt synes brandförsvaret vara om det bedömes mot den bakgrund, som belyses av det utrikespolitiska läget i nuvarande tider.

Dalarnas Brandkårsförbund.

Brandkonsulent: Brandchef J. And. Carlson. Exp.: Turisthemmet, Leksand. Tel. 29.

Ur redogörelse för verksamheten 1941.

Verksamheten i allmänhet.

Det av brandkårsförbundet under år 1941 — förbundets 18:de verksamhetsår — utförda arbetet

kan sägas hava berett brandväsendet inom länet en ytterligare utveckling. De gamla brandkärerna ha erhållit en kraftig upprustning

och äro sålunda bättre rustade att möta den röda hanen. Brandkärernas antal har ökats med 5 kårer och utgör nu antalet till förbundet anslutna brandkårer 103. Av tyngre-redskap, som under året anskaffats, må här nämnas 36 motorsprutor och 10 brandbilar, vilkas antal nu är uppe i resp. 169 och 78.

Förbundet har vidare bistått brandkårer och kommuner med råd och anvisningar beträffande allt, som rör brandväsendet, förslag till vattenreservoarer, dammar samt brandväsendets omläggning under krigstillstånd.

Inspektioner m. m.

100 av 103 till förbundet hörande brandkärerna ha av brandkonsulenten inspekterats. Vid dessa inspektionsbesök hava företagits övningar och instruktioner om förfarandet vid eldsvåda samt instruktioner om materielens rätta skötsel och vård.

För bildandet av brandkårer samt uppgörande av förslag till brandväsendets ordnande har Grytnäs och Folkärna besökts.

För avprovning av nyinköpta motorsprutor samt avsyning av inköpt brandredskap och nybyggda vattenreservoarer för eldsläckningsändamål har brandkonsulenten besökt Boda, Heden, Västankvik, Amsberg, Torsång, Vika-Strand, Marnäs, Siljansnäs, Sörsjön, Våmhus, Näs, Djura, Silvberg och Rättvik.

Instruktionskurs.

Den av styrelsen beslutade instruktionskursen för brandmän hölls i Leksand under tiden 4—7 juni. Att intresset fortfarande är stort bevisas bäst därigenom, att antalet deltagare var 63 personer, av vilka 40 voro brandchefer och vice brandchefer; av samtliga deltagare fullföljde 54 personer hela

kursen och erhöillo vid kursavslutningen förbundets diplom. Kursledare var brandkonsulent Carlson med brandkapten Mohlin och direktör Sten Queckfeldt som föredragshållare.

Årsmöte.

Förbundets årsmöte hölls i Leksand den 7 juni med samling i Sveasalen. Enär förbundets ordf. var förhindrad närvara leddes dagens förhandlingar av vice ordf. direktör Per Marits, vilken hälsade de närvarande välkomna.

Vid årsmötet voro 53 brandkårer representerade med 100-tal deltagare. Dessutom närvaro representanter för Leksands brandstyrelse och kommunala myndigheter, sekreteraren i Svenska Brandkärernas Riksförbund kapten Gillner, kapten Torsten Mohlin samt representanter för brandredskapsfirmor.

Efter årsmötet höllos föredrag av kapten Gillner, kapten Mohlin och ingenjör Nessén. Föredragshållarna, som med stort intresse åhördes av deltagarna, avtackades av direktör Marits.

Härefter skedde samling vid ångbåtsbryggan, där prov verkställdes med utställda motorsprutor och skumaggregat.

Efter denna demonstration företog Leksands brandkår en utryckning till Bryggeriet, där eld antogs ha utbrutit. Förutsättningen meddelades av brandchefen och släckningen leddes av vice brandchefen, som på ett förtjänstfullt sätt skötte ett uppdrag.

Styrelse.

Förbundets styrelse utgöres av landshövding Bernhard Eriksson, ordförande, direktör Per Marits, Falun, v. ordf., brandkonsulent J. And. Carlson, Leksand, kassör och sekreterare, direktör Ingel Hellberg, Falun, direktör Gunnar Grön-

dal, Falun, brandchef Erik Ohlsén, Orsa och ingenjör Arne Norelius, Falun, med ingenjör Dick Bergqvist, Grängesberg, disponent Ruben Löfgren, Rättvik, brandchef Wilhelm Olsson, Svärdsjö, och brandchef Arvid Isacksson, Borlänge, som suppleanter.

Rörande förbundets ekonomiska ställning hänvisas till revisorernas berättelse.

Styrelsen får samtidigt uttala

sin tillfredsställelse över det ökade intresse, som börjat visa sig från kommunala myndigheter, vilket kommer att lända till en stabilisering av brandskyddet.

Slutligen framföres till Dalarnes Nya och Kopparbergs Läns Brandstodsbolag förbundets tacksamhet för deras bidrag, förutan vilka förbundet ej kunnat bedriva sin verksamhet i sådan utsträckning som nu varit fallet.

Undertecknade, utsedda att granska Dalarnas Brandkärsförbunds räkenskaper och förvaltning för år 1941, få efter verkställt uppdrag härmed avgiva följande

REVISIONSBERÄTTELSE.

Inkomster:

Behållning från föregående år	135: 20
Anslag från Dalarnas Nya Brandstodsbolag	4,400: —
Anslag från Kopparbergs Läns Brandstodsbolag	2,200: —
Anslag från Svenska Brandkärernas Riksförbund	400: —
Årsavgifter från 103 brandkärer	1,545: —
Ränta å medel i Leksands Sparbank	98: 34
Ränta å medel i A.-B. Svenska Handelsbanken	0: 41
	<hr/>
	Kronor 8,778: 95

Utgifter:

Löner till konsulent, kassör, och sekreterare samt resekostn.	3,399: 03
Kostnader för kursen för brandmän	1,777: 71
Trycksaker och skrivmateriel	191: 93
Avgift till Svenska Brandkärernas Riksförbund	1,030: —
Telefon och portokostnader	94: —
Pensionsunderstöd och diverse omkostnader	877: 60
	<hr/>
	Kronor 7,370: 27

Behållning vid årets slut:

Innestående å Leksands Sparbank	1,078: 44
Innestående å Svenska Handelsbanken	16: 33
Innestående å postgiro	313: 91
	<hr/>
	Kronor 8,778: 95

Räkenskaperna äro förda med god ordning och reda. Siffergranskning har verkställts av undertecknad Norlin utan att anledning till anmärkning förekommit.

Liksom tidigare har brandkonsulenten planlagt sina resor på ett för förbundet ekonomiskt sätt.

Vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen avser.

Leksand den 16 februari 1942.

Waldemar Jansson.

M. J. Norlin.

MEDELANDEN.

Från Luftskyddsinspektionen.

Till brandkonsulenterna

Betr. kostnadsfri tilldelning av skummotorsprutor till vissa kommuner.

Av de uppgifter, som luftskyddsinspektionen inhämtat rörande brandberedskapen inom landets kommuner, framgår, att för vissa kommuner ett ytterligare behov av eldsläckningsmateriel föreligger. En del av de kommuner, där detta behov förefinnes, inneha redan vattenmotorsprutor, vilka antingen anskaffats genom användande av kommunala medel eller erhållits genom inspektionens försorg. Den återstående delen kommer att inom den närmaste tiden genom inspektionen erhålla vattenmotorsprutor. Dessa sprutor äro dock ej tillfyllest för erhållande av en fullgod brandberedskap inom ifrågakvarande kommuner. En utökning av dessa kommuners innehav av brandsprutor med en mindre motorspruta är därför erforderlig. För tillgodoseende av detta behov har inspektionen funnit en skummotorspruta lämpligast, dels med hänsyn til att kommunerna redan inneha eller komma att erhålla vattenmotorsprutor, dels emedan skummotorsprutor erfordra en jämförelsevis ringa vattentillgång.

Från tidigare upphandling har inspektionen tillgängligt ett mindre antal skummotorsprutor, tillverkade av Aktiebolaget J. C. Ljungman och betecknade L. P. 6, vilka inspektionen beslutat erbjuda de kommuner, som äro i behov av ett ytterligare förstärkt brandskydd. Sprutorna komma att tillhandahållas kostnadsfritt och i första hand tilldelas sådana skattetyngda kommuner, som under år 1941 erhållit understöd av skatteutjämningsme-

del. Villkor för erhållande av dylik skummotorspruta är, att kommunen har en god brandkårsorganisation och minst en vattenmotorspruta med en minimikapacitet av 500 lit/min. vid ett tryck av 9 kg. samt är i besittning av ett tillfredsställande slangförråd. En förutsättning är även att varje emottagare av skumspruta har möjlighet att bemanna densamma med personer, som redan äro förtrogna med skötseln av sådan spruta eller som efter instruktion snabbt kunna tänkas tillägna sig sådan färdighet. I likhet med var fallet varit vid tidigare tilldelning av motorsprutor får självfallet emottagare av skumspruta ävenledes förbinda sig att vidmakthålla och underhålla kommunens brandkår samt väl vårda och underhålla den mottagna materielen.

Inspektionen har i närslutna förteckning angivit de kommuner inom Edert län, vars brandmateriel synes inspektionen böra förstärkas. Inspektionen anholder att Ni ville granska nämnda förteckning samt till inspektionen inkomma med utlåtande. Samtidigt torde meddelas, huruvida eventuellt även andra kommuner inom länet, vilka rylla här angivna fordringar, äro i behov av skummotorsprutor.

Med hänsyn till ärendets brådsakande natur får inspektionen hemställa om detsamma skyndsamma behandling.

Stockholm den 16 oktober 1942.

Gunnar Jonsson

Sven Fahlberg